

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

dræbe muligheden for oplevelse hos dem, der står over for det tøvende opbrud til en ny forståelse.

Forfatteren Peter Seeberg, som jo er museumsdirektør i Viborg, skrev i et af Louisiananumrene en meget klog og underfundig artikel. Han har jo prøvet på netop omkring Viborgmuseet at sætte en kulturcenterlignende aktivitet i gang, men nu stiller han i sin artikel, der hedder „For-nødent og ufor-nødent i kulturbranchen“, det spørgsmål, eller rettere han siger, at han fristes til at stille det spørgsmål, hvor nødvendigt det hele er for ham selv. Jeg citerer:

„Der er lange tider, hvor man synes, man har hørt den sidste koncert, set det sidste maleri og læst den sidste bog. Det gør ondt at suge noget til sig. Man klynger sig til sofaer og værtshuse. Man forsummer i magtfuld ro i sit medtagne indre. Således holder man ud i stor foragt for de plakater, der propaganderer: „Brug mere kultur.““

Og så føjer han til:

„En dag sker det jo, man brydes op indefra eller udefra, små ting, menneskevink, sindets bekræftelse eller Beethoven — eller Beatles ind ad altandøren, er der nogen der siger.““

Seeberg rører her, tror jeg, ved noget meget væsentligt, når vi skal beskæftige os med kulturel lovgivning. Han siger, at kulturformidlerne meget let forfalder til at slå sig på dem, der i forvejen er interesserede og laver foreninger; de vil have forfattere til at komme og læse højt, og de vil lave teaterforestillinger, men de kan ikke få så stor en forening, at de kan få det kommunale tilskud. Og her, siger han, begynder så kulturkampen om de sjæle, der skal meldes ind og med på den lange liste til byrådet, så der kan blive penge til kulturlivet.

Her er vi ved — vi nærmer os i hvert fald — et farefelt, en ikke sund og organisk udvikling, og her skulle vel loven om fritids-

undervisning eller en eventuel kulturformidlingslov kunne virke frugtbart og hjælpende ind.

Peter Seeberg synes, kulturformidlerne — og dermed han selv — har løftet deres stemme vel højt: kultur er en livsnødvendighed. Her taler en erfaren mand. Han siger, at alle mennesker stiller ret udbredte, men sære betingelser for at høre efter, fordi det er så svært at vågne op fra sig selv og fatte noget af det hele. Men hvis kulturlivet hele tiden sætter folk i en bagbenssituation, hvor de ikke vil have noget med noget at gøre, så kommer der et meget langt geled på bagben ud af det. Så vidt Seeberg.

Jeg kan forsikre det høje tings medlemmer om, at disse bagbensgeledder har jeg i form af breve haft marcherende i kulturministeriet på rad og række så at sige hver dag, siden jeg overtog ministeriet. Jeg hører jo selv til dem, der i tide og måske i utide har talt om kunstens nødvendige udfor-dring, om dens forløsning og dens glæde. Jeg tror, at den formsprængte kunst, den såkaldt avancerede kunst, er født af en indre nødvendighed i tiden, at den vil lære os noget om nødvendigheden af også at sprænge vor vanehandlen og vor vane-tænkning.

Men i kulturpolitikken er det nødvendigt at holde sig for øje, at det aldrig kan være statens opgave at bestemme retning, end-sige at ensrette. Et folks kultur rummer både statiske og dynamiske kræfter, og et kulturministerium har pligt til at lade begge have ånderum og ikke være med til at skabe eller uddybe en kunstig kulturkløft mellem befolkningsgrupper, der selvfølgelig er forskellige.

Jeg kan ikke hindre mig selv i en gang imellem at synes — uden at jeg vil fastlåse mig i noget endeligt synspunkt — at det måske var godt og rigtigt, hvis kommunerne i første omgang løste kulturcenterproblemet, kulturhusproblemet, sådan som det jo på forskellig og glædelig vis er ved at ske mange steder, i Randers, i Esbjerg og i